

Raadsvoorstel

Raadsvergadering:

Kenmerk: ADV201001846

Zaaknr: Z/STH26/061303

Datum voorstel:

Portefeuillehouder: Wethouder J.C. Bos

Onderwerp: Verordening jeugdhulp Staphorst 2027

Voorstel

1. De verordening jeugdhulp Staphorst 2027 vast te stellen;
2. De verordening jeugdhulp Staphorst 2024 in te trekken.

Inleiding

De Verordening Jeugdhulp gemeente Staphorst 2024 geeft uitvoering aan de Jeugdwet en bevat de lokale regels over de toegang tot jeugdhulp, de beoordeling van aanvragen, de beschikbare voorzieningen, de inzet van persoonsgebonden budgetten (pgb's) en de rechten en plichten van inwoners en gemeente. Daarmee vormt de verordening het juridische kader voor de uitvoering van de jeugdhulp binnen de gemeente Staphorst.

De huidige Verordening Jeugdhulp Staphorst 2024 is gebaseerd op een eerdere VNG-modelverordening. Sinds de vaststelling daarvan hebben zich zowel in de jurisprudentie als in landelijke ontwikkelingen binnen het jeugddomein belangrijke veranderingen voorgedaan. Met name uitspraken van de Centrale Raad van Beroep hebben duidelijk gemaakt dat gemeenten in hun verordeningen uitgebreider moeten aangeven hoe begrippen als eigen mogelijkheden, probleemoplossend vermogen, gebruikelijke zorg en de toegang tot individuele voorzieningen worden beoordeeld. Dit is van belang voor de rechtszekerheid van inwoners en de juridisch houdbare uitvoering van de Jeugdwet.

Naar aanleiding van deze ontwikkelingen heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een nieuwe modelverordening Jeugdhulp vastgesteld. In deze modelverordening zijn niet alleen de recente jurisprudentie verwerkt, maar ook de uitgangspunten uit de Hervormingsagenda Jeugd. Daarnaast bevat de modelverordening een uitgebreidere uitwerking van de toegang tot jeugdhulp, de afbakening van de jeugdhulpplicht, de inzet van persoonsgebonden budgetten en de mogelijkheden voor toezicht en handhaving.

De nieuwe modelverordening verschilt daardoor wezenlijk van de vorige modelverordening. Waar de huidige verordening voornamelijk thematisch is opgebouwd, volgt de nieuwe verordening veel meer het proces dat inwoners doorlopen vanaf het moment dat zij een hulpvraag stellen tot aan het besluit op hun aanvraag. Hierdoor zijn de beoordelingscriteria, verantwoordelijkheden van ouders en gemeente en de afwegingen bij de toekenning van jeugdhulp duidelijker en transparanter vastgelegd.

Wij hebben de nieuwe VNG-modelverordening als uitgangspunt genomen. Hiermee wordt aangesloten bij een juridisch actueel, breed getoetst en landelijk herkenbaar kader. De modelverordening is daarbij waar nodig aangepast aan de lokale situatie en uitvoeringspraktijk van de gemeente Staphorst.

Hoewel de verordening grotendeels aansluit bij de VNG-modelverordening, bevat zij ook keuzes die binnen de beleidsruimte van de Jeugdwet door de gemeente worden gemaakt. Met name de verdere afbakening van de jeugdhulpplicht, de uitwerking van eigen mogelijkheden en probleemoplossend vermogen, de positie van kinderopvang en buitenschoolse opvang en de voorwaarden voor persoonsgebonden budgetten betreffen beleidsmatige keuzes die ter besluitvorming worden voorgelegd. De wijzigingen in de verordening zijn dus deels juridisch van aard en deels het gevolg van beleidsmatige keuzes binnen de ruimte die de Jeugdwet biedt.

De belangrijkste juridische wijzigingen zijn:

- Nadere uitwerking van de begrippen “eigen mogelijkheden en probleemoplossend vermogen” overeenkomstig recente jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep.
- Uitgebreidere regels over de beoordeling van hulpvragen en de criteria voor het toekennen van een individuele voorziening.
- Nadere uitwerking van het onderzoeks- en besluitvormingsproces en de verschillende toegangsroutes tot jeugdhulp.
- Actualisatie van de regels rondom persoonsgebonden budgetten, toezicht en handhaving.

De belangrijkste beleidsmatige wijzigingen zijn:

- Een heldere afbakening van de gemeentelijke jeugdhulpplicht en een verdere uitwerking van het uitgangspunt dat eerst wordt gekeken naar de eigen mogelijkheden van jeugdigen, ouders en hun netwerk.
- Reguliere kinderopvang en buitenschoolse opvang worden expliciet niet beschouwd als jeugdhulp.
- Opname van het uitgangspunt dat de gemeente de goedkoopst adequate en tijdig beschikbare voorziening verstrekt.
- Versterkte sturing op doeltreffende en bewezen effectieve ondersteuning.
- Een heldere beschrijving van de voorwaarden voor persoonsgebonden budgetten en een uitbreiding van mogelijkheden voor toezicht, herziening en terugvordering.

De beleidsmatige wijzigingen betekenen daarbij niet zozeer een koerswijziging, maar vormen vooral een nadere vastlegging van uitgangspunten die reeds worden toegepast binnen de huidige uitvoeringspraktijk. Met de nieuwe verordening worden bestaande werkwijzen en afwegingskaders explicieter en juridisch beter verankerd. Deze uitgangspunten sluiten aan bij het integrale beleidsplan sociaal domein 'Iedereen doet mee', waarin wordt uitgegaan van het versterken van de sociale basis, het benutten van de eigen kracht van inwoners en hun netwerk, het vroegtijdig bieden van passende ondersteuning en het doelmatig inzetten van specialistische hulp. Daarnaast past deze lijn binnen het coalitieakkoord 2026-2030, waarin wordt ingezet op het benutten van de kracht van de samenleving, het stimuleren van zelfredzaamheid, het versterken van het voorliggende veld en het doelmatig inzetten van zorg en ondersteuning.

Met de vaststelling van de Verordening Jeugdhulp Staphorst 2027 beschikt de gemeente weer over een actueel juridisch kader dat aansluit bij de geldende wetgeving, jurisprudentie, landelijke ontwikkelingen en de lokale uitvoeringspraktijk.

Argumenten

1.1 De verordening voldoet aan actuele wet- en regelgeving en jurisprudentie.

We hebben de modelverordening van het VNG gevolgd en voldoen daarmee weer aan de jurisprudentie. Dat wil zeggen dat wij in deze verordening de begrippen “eigen mogelijkheden” en probleemoplossend vermogen” nader hebben uitgewerkt. Hiermee geven wij meer rechtszekerheid aan onze inwoners.

1.2 De verordening sluit aan bij de hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd beoogt de jeugdhulp beter beschikbaar te houden voor jeugdigen en gezinnen die deze ondersteuning daadwerkelijk nodig hebben. De verordening sluit hierbij aan door de toegang tot jeugdhulp duidelijker af te bakenen, de eigen verantwoordelijkheid van ouders en sociaal netwerk nader uit te werken, sterker te sturen op effectieve ondersteuning en de rechtmatigheid van verstrekte voorzieningen beter te borgen.

1.3 De verordening biedt meer duidelijkheid voor inwoners, professionals en gemeente

De nieuwe verordening werkt belangrijke begrippen uit de Jeugdwet, zoals eigen mogelijkheden, probleemoplossend vermogen en gebruikelijke zorg, concreter uit dan de huidige verordening. Daarnaast zijn de stappen die worden doorlopen bij een aanvraag om jeugdhulp, de criteria voor het toekennen van een individuele voorziening en de afweging van voorliggende voorzieningen uitgebreider beschreven. Hierdoor wordt inzichtelijker op basis van welke criteria de gemeente beoordeelt of jeugdhulp noodzakelijk is en welke ondersteuning passend is. Voor inwoners betekent dit meer duidelijkheid over hun rechten en plichten en over de wijze waarop aanvragen worden beoordeeld. Voor professionals biedt de verordening een duidelijker afwegingskader voor onderzoek en besluitvorming. Daarnaast draagt de verordening bij aan een meer uniforme uitvoering en vermindert zij het risico op verschillen in beoordeling tussen vergelijkbare situaties. Daarmee wordt de rechtszekerheid van inwoners versterkt en wordt invulling gegeven aan de lijn die in recente jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep is ontwikkeld.

1.4 De verordening versterkt toezicht, rechtmatigheid en fraudebestrijding.

De modelverordening legt een stevige basis voor toezicht en handhaving. Er is nader uitgewerkt hoe het onderzoek is vormgegeven, welke criteria gelden voor een pgb en onder welke condities wij kunnen herzien, intrekken en terugvorderen ter bestrijding van misbruik.

2.1 Intrekken voorkomt onduidelijkheid over welke regels gelden.

Als de nieuwe verordening dezelfde materie regelt, voorkomt intrekking dat er onduidelijkheid ontstaat over welke regels gelden.

Kanttelingen

1.1 De afbakening van de jeugdhulpplicht wordt helderder ingevuld

In de nieuwe verordening worden begrippen als gebruikelijke zorg, eigen mogelijkheden en probleemoplossend vermogen uitgebreider uitgewerkt dan in de huidige verordening. Daarnaast wordt expliciet onderscheid gemaakt tussen jeugdhulp en voorzieningen zoals reguliere kinderopvang en buitenschoolse opvang. Hierdoor kan in individuele situaties verschil van inzicht ontstaan over de vraag of een hulpvraag onder de Jeugdwet valt of behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van ouders of het sociaal netwerk. Heldere afbakening leidt mogelijk tot meer discussies over toegang tot jeugdhulp.

1.2 Jurisprudentie rondom de Jeugdwet blijft in ontwikkeling

De nieuwe verordening sluit aan bij de meest recente jurisprudentie en de huidige VNG-modelverordening. Tegelijkertijd is de jurisprudentie over de reikwijdte van de jeugdhulpplicht, gebruikelijke zorg en eigen kracht nog steeds in ontwikkeling. Het is daarom mogelijk dat toekomstige rechterlijke uitspraken of wijzigingen in wetgeving aanleiding geven om de verordening of beleidsregels opnieuw aan te passen.

1.3 Uitvoering vraagt om een zorgvuldige toepassing van het nieuwe afwegingskader

De nieuwe verordening bevat een uitgebreider beoordelingskader voor de toegang tot jeugdhulp, de beoordeling van eigen mogelijkheden en de inzet van pgb's. Dit biedt meer duidelijkheid, maar vraagt tegelijkertijd om een zorgvuldige en consistente toepassing door de uitvoerende medewerkers. Om te voorkomen dat vergelijkbare situaties verschillend worden beoordeeld, blijft aandacht voor uniforme uitvoering en deskundigheidsbevordering noodzakelijk.

Keuze en effect

Met deze verordening jeugdhulp Staphorst 2027 wordt de een steviger basis gelegd voor toezicht en handhaving.

Beleid- en regelgeving

Jeugdwet

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen

De vaststelling van de verordening leidt niet tot directe budgettaire effecten. De nieuwe verordening brengt geen nieuwe voorzieningen of financiële verplichtingen met zich mee.

De verordening bevat wel diverse maatregelen die bijdragen aan doelmatige inzet van jeugdhulp, waaronder een heldere afbakening van de jeugdhulpplicht, nadere uitwerking van eigen mogelijkheden en gebruikelijke zorg, het uitgangspunt van de goedkoopst adequate voorziening en voorwaarden voor persoonsgebonden budgetten. Deze maatregelen kunnen bijdragen aan beheersing van de uitgaven voor jeugdhulp, maar de daadwerkelijke financiële effecten zijn afhankelijk van de uitvoeringspraktijk en daardoor niet vooraf te ramen.

Uitvoering

Team Samenleving Jeugd doet de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van de Verordening Jeugdhulp Staphorst 2027. Voor de implementatie van de nieuwe verordening worden medewerkers geïnformeerd over de gewijzigde beoordelingskaders en waar nodig aanvullende werkafspraken en werkinstructies geactualiseerd. De verordening wordt na vaststelling bekendgemaakt op overheid.nl en in het Gemeenteblad.

Communicatie

De verordening jeugdhulp Staphorst 2027 wordt bekendgemaakt op overheid.nl en in het Gemeenteblad. Nadat het college heeft besloten zal de brief naar de ASDS worden verzonden.

Participatie

De ASDS is geïnformeerd over de nieuwe verordening, het te doorlopen proces en hen gevraagd advies uit te brengen op de (concept)verordening. Op 8 april hebben zij advies uitgebracht. Naar aanleiding van dit advies hebben wij nog een aantal kleine tekstuele wijzigingen doorgevoerd.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

- Verordening jeugdhulp Staphorst 2027
- Overzicht wijzigingen
- Brief van Adviesraad Sociaal Domein Staphorst
- Brief aan Adviesraad Sociaal Domein Staphorst

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M.T. van de Wetering , secretaris.

De raad van de gemeente Staphorst;

Zaaknr. Z/STH26/061303

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 08-09-26

Gelet op:

de artikelen 2.9, 2.10, 2.11 van de Jeugdwet;

het advies van de Adviesraad Sociaal Domein Staphorst;

B E S L U I T:

1. De verordening jeugdhulp Staphorst 2027 vast te stellen;
2. De verordening jeugdhulp Staphorst 2024 in te trekken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van
de gemeente Staphorst van 06-10-26

J. ten Kate

, voorzitter

S.M.H. Voortman

,griffier